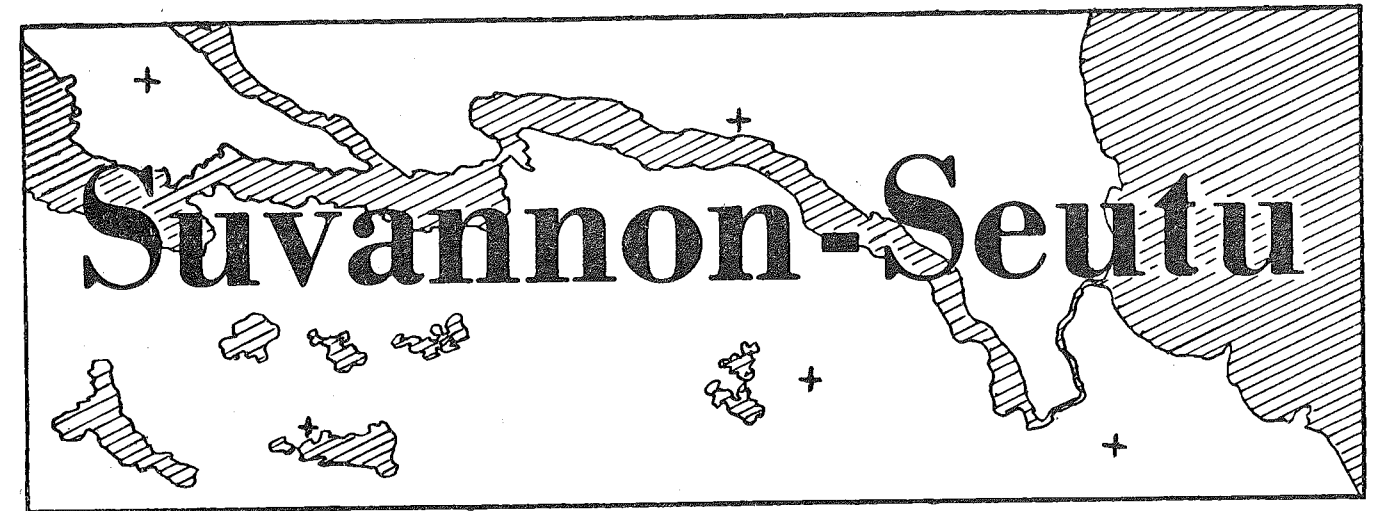

N:o 1 HELMIKUU

Suvanto-Säätiön julkaisema aikakauslehti

1967

U. Virkin kauppa- ja liiketalo Sakkolan kirkolla

Tässä oli myös Sakkolan kk. majatalo useita vuosikymmeniä.
Asiasta kerrotaan tarkemmin sisäsivuilla.

Jeesuksen nimessä uuteenvuoteen

Muinaisina aikoina oli nimellä suurempi merkitys kuin nykyään. Nimen tuli näet ilmaista, millainen sen omistaja oli. Se, että oppi tuntemaan jonkin asian tai jonkun henkilön nimen, merkitsi, että oppi tuntemaan tämän todellisen olemuksen, joka kävi ilmi nimestä.

Hyvin yleinen karjalainenkin pojan nimi on Toivo. Isä antoi tämän nimen siksi, että hän saisi pojastansa vanhuuden turvan. Äiti antoi tyttärelleen nimeksi Maria. Hän ajatteli silloin varmaan Jeesuksen äitiä. Nimi on enne. Kumpu olisi-kin!

Jumalan Pojalla on nimenä Jeesus. Tämä nimi on jo taivaassa määrätty nimi. "Sinun on annettava hänelle nimi Jeesus, sillä hän on vapahtava kansansa heidän synneistään", Matt. 1:21.

Jeesus on ollut aina nimensä veroinen. Hän on Vapahtaja. Hän on todellinen Vapahtaja, joka vapahtaa sinut ja minut meidän todellisista, noista veriruskeista synneistämme.

Saitko uskoa ja elää tämän todeksi viime jouluna? Ellei niin tapahtunut, vielä ehdit saamaan tämän uudeenvuoden lahjaksi. Jeesus on tänäkin vuonna todellinen Vapahtaja. Me saamme siis lähteä uudelle taipaleelle Jeesuksen nimessä, synneistä vapahdettuina.

Jeesus-nimi on väkevä voima. Jo viisas Salomo sanoi aikoinaan: "Herran nimi on vahva torni; hurskas juoksee sinne ja saa turvan", Sananl. 18:10. Miten monta kertaa onkaan Jeesus auttanut meitä menneinä vuosina, kun meillä on ollut tuskaa ja ahdistusta! "Jeesus ei jätä, kun meillä on hätä." Helvettiin vapisee kuullessaan Jeesuksen nimen. Kerran kulki linja-auto tietä eteenpäin. Miehet käyttivät voimasaanoja. Eräs lapsi alkoi yhtäkkiä laulaa näin: "On Jeesus-nimi ihanin sielulle uskovan." Silloin kaikki hiljenevät kuuntelemaan. Perkeleet ja saatanaatkin olivat hiljaa. Jeesus nimessä oli voima. Hän on meidän heikkojen tunnussana tänäkin vuonna. Tämä tunnussana

auttaa eteenpäin vihollistenkin keskellä. Jeesus on väkevä Vapahtaja.

Me tarvitsemme Jeesus-nimeä joka päivä. Hän siunaa meidän juhlamme, mutta ennenkaikkea meidän arkemme. Hän tulee työn-teen keskelle, pellolle, metsään, tehtaaseen, keittiöön ja virastoon. Hänen hebreankielinen nimensä on Immanuel, joka suomeksi käännettynä merkitsee: Jumala meidän kanssamme. Kun Jeesus syntyi jouluna Vapahtajaksi, hän tuli ihmiselämän keskelle. Hän oli myös tosi ihminen. Hän ei siis anna meille neuvoja jostakin korkeuksista, vaan hän on laskeutunut ihan meidän vierellemme. "Niin alhaalla kenkään ei kulje, etteikö siellä Jeesus ois." Jeesus on kanssamme kaikkina kuutena arkipäivänä, mutta myös pyhäpäivänä kirkossa ja kotona.

Kun me teemme työmme ja suoritamme uskon kilvoitusta Jeesuksen nimessä, saamme elämäämme suuren siunauksen. Ei mikään ole ihmiselle sen tärkeämpää kuin että

Säätiön jakamat opintoavustukset

ovat haettavissa helmikuun aikana. Avustuksien jaosta päättää maaliskuussa ko-koontuva säätiön valtuuskunta. Hakemuksissa on selvästi selostettava: missä oppilaitoksessa opiskelee, missä Sakkolan kylässä vanhemmat ovat olleet kirjoilla

31. 11. 1939 tai 1944, paljon ko on aikaisemmin saanut säätiöltä avustusta sekä tarkka nykyinen osoite. Myönnetty avustus lähetetään pankkisiirtona tai postin välityksellä ennen hutilkuun loppua. Hakemukset lähetetään osoitteella:

Yrjö Raaska Lempäälä Mantere. Kaikkia opintoavustuksista kiinnostuneita pyydetään seuraamaan Su-
vannon Seudussa olevia tiedoituksia hankalan kir-
jeenvaihdon välttämiseksi. Avustuksia koskevat tiedoi-
tukset julkaistaan vain täs-
sä lehdessä.

Vuossuan vaihtien ajavietetouhuist Sakkulas Kirkkoreissu

Nykysi, ko näil ihme vehkeil, ratiol ja televisiol tulloo kirkkoki iha kottii, ei tule mont kertoa uatelleeks, mite sillo, ko siirrytää ajass tuaksepäin niiki vähä ku kuuvest-kymmenäst seitsemääkymment vuotta, nykyse vanha polve nuoruuveaikua, löyvettii ark'elämä höystieks viihyettä.

Ens sijal siihe aikua tul ahkera kirkos käynti. Ei sillo piäst kirkkotie ruohottumua. Eikä sillo olt asja eikä mikkää, jos kirkkomatka teh-

hän saa Jumalan siunauksen. Kun meitä viimeisellä tuomiolla kutsutaan taivaan kirkkauteen, sanoo Jeesus meille: "Tulkaa minun Isäni siunatut!" Eihän Herra meitä tällä tavalla kutsuisikaan, ellemme olisi tätä siunausta saaneet. Herran siunaus seuraa hänen omiaan kaste-
maljan ääreltä aina ruumisarkun reunalle saakka. Kaikki siunaus sisältyy Jeesus-nimeen. Missä Jeesusta ei ole, siellä ei myöskään ole siunausta.

"Pyhä nimi Jeesuksen soikoon seurakunnissamme, armosana tai-
vainen kaikukohon kirkoissamme."

Eino Sares

tii jalkasi pitkistki matkoist. Paljai jaloi lipattii kesäl, kengät toises kiäs eväsnyytti toises. Kirkkotarhas vast pantii kengät jalkua ja samal syötti evvättä. Pitäjätuva vestyn-nyrist käytti juomas, tai jos se ol jo tyhjä, koulukaivolt.

Paljoha kirkkotiel ol hevosmiehiiki. Kottii tulles varsinki alkumatkast koiteltii kene hevosel sitä pääsöö, kuka se ol toine. Valkjärveläismallist välkkykiessit, komiat valjuat rivakkoi hevosii kans tarjo-siit silmäruokoa.

Kirkol tulles uoteltii kirkoportial nii kaua ku pastuor Viikman tul sihe musta parvaljako vetämil kuomuvaunuil. Se ol hieno nähtävyys. Rovast ei tult nii komiast, häne tullose ei kiinitet erikoisemmi huomijoo.

Siit lappaitii kirkkuo. Kirkos ol naiste puol piäovest katsoi vasemmal ja miestepuol oikial. Ovesuupenkit ja parvet olliit etupiäs tytölöihe ja poikkii huostas. Siin ol jo hyvä tehä huomioi ja iskii silmä puoli ja toisi. Naisii parvel avust melke joka pyhä kirkkomenoloi kaks Annii. Toine avust lukkarii ja toine pastuor Viikmannii. Lukkari avustajal ol hyvi kimakka

ja voimakas iän, mikä ol ylveto koko seurakunna laulust ja hiä se usseimmitte miäräs rytmi urkurillekii. Siihe aikua ei säestetty uruil papi messuamist. Pastuor Viikman usseimmitte messus vähä nuoti viere-
rest, ja ku avustaja messus oma-valintaises sävellajis, tul siint messust iha erikoisluatune kaksinlaulu. Sitä avustajjaa monet kielteiliit messuumast, mut hiä sano jot pas-
tuor on luvant häne avustua.

Suarnatuoli puolelt jäi miu mie-lehei sotarovast Puuppose alkutervehdys. Hän aloitti ain virre säk-keistöl: "Kellä raitis ruumis on, terveys kans hyvä, mielin, kielin kiittäköön Herraa armiast yhä. Öin ja päivin veisatkoon riemulauluin kiitost, että kalliin suonut on terveyden armost." Häne oma tervey-
vese ko alko horjuu, ni hiä ymmärs, mite suure kiitokse aihe on hyvä terveys.

Pastuor Viikmannilt jäi miu mie-lehei häne antamaase neuvo, ku monet läksiit kirkost lopu kans kolehtvirre alkais, ni hiä sano jot: "Älkiä rakkaat seurakuntalaiset läh-tekyö pois enne Herra Siunausta". Hänel ol hyvi sattuvat suarnavir-retkii. Mie muista niist kolme. Ne

Sakkolan majataloista

KIRKONKYLÄ

Opettaja Albert Laamanen on siipilänmäkeläisiä, joka muistaa hyvin vuosisadan vaihteen ajat, kertoo Sakkolan majatalosta viime vuosisadan puolelta seuraavasti:

— Vain hämärästi muistan että kun varhaisempina aikoina oli talollisilla velvollisuus vuoronperään hoitaa majatalon kyyditys, meiltäkin käytiin ajamassa kyytiä Sakkolan majatalon nimiin. Vuorolta palatessa oli sitten toimitettava sana ajovuorossa seuraavalle talolle. Tämä kyytijärjestelmä vaihtui sitten hankaluutensa vuoksi majatalonpitäjän velvollisuudeksi pitää

kyytiajaoa varten hevonen tai kaksi aina mahdollisimman nopeasti läh- töön valmiina.

Sakkolan majatalolla muistaakseni oli kaksi kievarihevosta. Kyytiä sanottiin postikyydyiksi ja majatalon tarpeiksi varattuja huoneita "postipuoleksi". Mistä sanonta johtui, en tiedä, mahdollisesti aikoinaan kuljetettiin postia samalla kyydillä. Sakkolan majatalolla piti olla matkustajia varten kaksi makuukamaria ja yhteinen odotus- oleskeluhuone.

Majatalojen kuntotaso oli Sakkolassa mielestäni hyvin tyydyttävä

sen aikaiseen elintasoon nähden, myös niiden suorittamat palvelukset samoin. Jos matkustaja saapui yöllä, voi hän joskus saada osakseen ynseätakin kohtelua, mutta tämän voi ymmärtää kun muistamme, että sen aikainen työpäivä oli 17—18 tuntinen ja harvoin yöpalvelu otettiin vähennyksenä huomioon päivän askareissa.

Muistitietojeni mukaan oli majatalo kirkonkylässä Lampulla. Sakkolan historiassa kerrotaan että Adam Lamppu muutti kirkonkylään Petäjärveltä 1880. Hän perusti sekatavarakaupan, joka oli ensim-

olliit nykyes virsikirjas numerot: 340, 437; 5-7, ja 337: 5—7. Jos kerkiit, ni luveha ne.

Lappsuuskirko voimakkaai julistaja ol miul alttartaulu. Sehä ol maalattu Luukas 24: 51 joholla: "Siunatessaan heitä Hän erkani heistä". Taulu yläpuol ol viel Jumala silmä. Sen taulu katselemissee ei väsynt.

Ko myö meijä äiti kans määntii ens kertaa Kesälahel katsomaa meijä tyttäre uutta kotseutuu, ni ko mie mäni sillo Kesälahe kirkkuo, ni tiä näky ol ensimmäiseks ies. Voitta arvata milt tuntu sillo syvämes. Kesälahtoist on nyt vieniet sen taulu Villala kyläkirkkuo ja panniet tilal toise evakkoalttarta- taulu.

Kyyvit ko sihe aikua olliit hitaapuolaisii, pit kirkkoo lähtie hyvi aikasi. Sit ko istutti hiljaa kirkopenkis ni varsinki suarna-aikan alko nii vietäväst nukuttua. Sanotti jot missää muual ei sua nii makijaa unta ko kirkko penkis. Hyvi moni- vivahteine kuorsaus myötöil sit suarnaajaa. Suarnat olliitki sihe aikua iha täysmittasii. Suarna kest

ussei kaks tuntii. Piäpyhin: Joulun, Pitkäperantain, ja Piäsiäisen ol viel kaks suarna.

Siihe aikua luvettii kirkos kaik ilmoitukset, verokannot, huutokaupat, iltama- ja arpajaisilmoitukset, lampaihe häviimiset ja löytämiset ynnä paljo muuta. Vanhemp väki jäi ain näitä kuuntelemaa, mut nuorem väk höntäis ulos jo loppu- virre aikaan.

Pit kiirehtiä varraamua paikka kirkko portialt. Vanhemp väk kirkkotarhapuol, pojat viittapatsua juurel, tytöt kivaija vierest. Siin sit otettii selvää, oisiks mis tiijos ohjelmua pyhäiltapuoleks. Mis ois kuokkajaisii ja maksasko sinn läh- tii.

Syyskauve illaistujaisistki kuultii alustavast kirkkoreisul. Sama kat- sastuspaikka vastas myös nykyisii mannekiininäytöksi. Uuvet vuati- tiet uuvistettii ain kirkkoreisul, ja jokahne koitti esiintyy mahollism- ma tehokkuast. Pojat olliit lauvantain kuuranniet kelloperät liitujau- hol ja pyhän ne siis tekkiit vetävä vaikutuksen. Ko siit ol nähty Viik-

manni kottii lähtö, vaunut olliit uottamas ain kauva aikua, alettii hajjaantuu.

Varsinkii suurempin pyhin ja ki- husunnuntain tul Sakkula kirkol suur liuta pyhäjärvöisii, rautulai- sii, räisälöisii ja metsäpirttilöisii. Sillo ol kaikk puomit ja kirkko- miän pettäiköt täyn toine toistaa parempi hevosii. Orit rönky kilpua Tiinukse ja koulupuole pettäikös. Pettäikö reumas ol sellaisin pyhin ain tuomiskauppiaitaki. Monenlai- sii Pietariherkkuloi ol ulottuvil. Er- laisii rinkellöi, pulkkua, kaurus- kua, orehkua, litessii ja pompossii. Syyspuolel ol viel Pietarist tuotui er hyvvii omenii ja punasta limo- naatii. Varsinkii kokkatyttöilöi ol makia leivä päivät. Sit viel pojat ajeluttiit tyttölöi ympär kirkokyl- lä, tavallisest kiessilöis ol kaks poikaa ja kaks tyttöä. Ja hevosest otettii irt mikä siint vua läks. Sak- kuloist käivät sit vuorostua naa- purpitäjii kihulois. Tällaisii muistoi miul jäi mielee lapsuuve ja nuo- ruuve aja kirkkoreisuloist.

Albert Laamanen

mäisiä Sakkolassa, rakensi laajan kauppatalon ja täällä oli myös Sak- kolan majatalo, kestikievarit.

Adam Lamppu oli aikanaan Sak- kolan keskeisimpiä henkilöitä. Hä- net valittiin kunnan esimieheksi 1888 ja mm. kunnan raha-asiat tu- livat hänen hoitoonsa. Tämän lisäk- si hänellä oli muitakin laajoja lii- ketoimia, mm. hän urakoi kolmen kansakoulun rakentamisen.

Vuosisadan vaihteen jälkeen hän joutui konkurssiin. Kauppias Vihtori Virkki osti hänen maatilansa ja kauppaliikkeenä 1906 ja jatkoi majatalon pitoa samassa paikassa. Myös Vihtori Virkki tunnetaan kauppiana ja monitoimisena liike- miehenä.

Majatalon emäntä Maiju Virkki, joka pian täyttää 80 vuotta, kertoo lyhyesti ja ytimekkäästi seuraavaa.

— Majatalon pitoa varten oli vi- rallisesti määrätty kaksi huonetta ja jos nämä eivät riittäneet, otet- tiin sali käyttöön.

Talon kahdeksasta hevosesta oli kaksi määrätty majatalonvieraiden käyttöön. Kyytipoikia oli myöskin kaksi ja kyydityksistä pidettiin päiväkirjaa.

Kyyditykset tehtiin yleensä seu- raaviin majataloihin: Noitermaa (12 km). Yläjärvi (18 km.) Vilakka- la (16 km.) Kiviniemi (22 km.) Mäkrä (14 km.) Kesällä ja syksyl- lä soudettiin Suvannon yli Suden- häntään. Syksyn pimeydessä saa- vuttiin Sudenhännän majatalon si- jasta joskus vahingossa pappilan rantaan, ei auttanut muu kuin kääntyä takaisin ja suunnistaa pa- remmalla onnella uudelleen Su- denhäntää kohti.

Ruoka: Varastossa oli aina paljon ruokaa ja matkailijat olivat yleensä siihen tyytyväisiä.

Matkustajat: Suurin osa oli suo- malaisia kauppatyömiehiä, jotka viipyivät tavallisesti talossa yhden vuorokauden. Jos kauppatyömiehiä saapui lauantaina, niinkuin usein sattui, viipyi hän maanantaiaamuun

Kauppias Vihtori Virkki perheineen ja palveluskuntineen.

asti. Suomalaisten lisäksi poikkesi taloon myös venäläisiä matkusta- vaisia, Venäjän vallankumouksen jälkeen inkeriläisiä evakkoja, au- nukselaisia kulkukauppiaita, musta- laisia ja vuosina 1916—17 tuotiin Venäjän vankiloista saksalaisia so- tavankeja, joita oli kerran peräti 35, mikä oli suurin määrä, mitä majatalossamme on yhdellä kertaa käynyt.

Kyöselin V. Virkin tyttäreltä pää- toimittaja Tyyne Kerttu Virkiltä muistelmia kirkonkylän majatalos- ta. Hänelle oli kuitenkin vähem- män jäänyt mieleen erikoistapauk- sia majatalonasiosta.

— Meillä tapahtui niin paljon muutakin, joka kiinnitti huomiota- ni nuoruuteni aikana. Oli iso maa- tila, noin neljäkymmentä lehmää ja kymmenen hevosta, sitäpaitsi oli sekatavarakauppa, saha ja mylly, jotka kaikki vaativat oman henki- lökuntansa. Myöhemmin, isäni men- tyä uudelleen naimisiin 1916, oli meillä myös harjoittelutila, kotita- lous- ja puutarhaharjoittelija ja joskus kaksikin. Kauppa-apulaisia oli meillä 2—3 sillä kaupankäynti oli ajoittain hyvinkin vilkasta. Mi- näkin olin loma-aikoinani usein kaupassa myymässä. Kun saha ja mylly kävivät joskus kahta vuoroa, lisäksi sekin henkilökunnan mää- rää. Näin ollen tapahtui meidän talossa joka päivä monenlaista. Ta- lon keskeisenä paikkana oli suuri

tupa, jonka yhdessä nurkassa olivat kangaspuut. Keskellä oli suuri lei- vinuuni. Kaksi kertaa viikossa pais- tettiin ruisleipää saavillinen noin 13 isoa leipää. Voi miten hyvää se oli lämpimänä kun laitettiin voita runsaasti kannikkaan. Uunin jälki- lämmössä kypsennettiin puurot ja laatikot. Lauantaina taas tehtiin kakkaroitu piirakoita karjalaiseen tapaan.

Pitkääaikaisena köksänä meillä oli Ake Systä, joka enimmäkseen vas- tasi ruuanlaitosta. Ruokakuntaa oli noin kaksikymmentä henkeä, lisäksi majatalon puolella tilapäiset asujat ja muut vieraat, joita sattui mel- kein jokaiselle aterialle. Tuvassa oli myös pitkin päivää sajun juojia, joilla ei ollut kiirettä.

— Kyydittiinkö teidän majata- losta sellaisia herroja kuin piispoja ja tuomareita? Olihan Sakkolassa- kin piispantarkastuksia silloin täl- löin ja kärejiä pidettiin monta kertaa vuodessa.

— Piispoista en muista mitään, mutta tuomarit söivät ja asuivat tavallisesti kärejäajan meillä. Kärejätalo oli siinä melkein samassa pihassa. Joskus yöpyi meillä lauta- miehiä ja muita kärejähavasta tu- van täydeltä.

— Asuiko teillä koskaan tunnet- tuja merkkihenkilöitä?

— Mieleeni on jäänyt erikoisesti Sam. Sihvo, joka yöpyi meillä va- paussodan aikana parin jääkärito-

verinsa kanssa. Muistan myös taidemaalari ja graafikko Toivo Talven, joka tuli Metsäpirtistä mukanaan joukko herkkiä, graafillisia töitä, joita hän oli tehnyt mm. Larin Paraskesta, Shemeikasta ym. muista ilmeikkäistä kansantyypeistä. Hän oli haltioissaan heitä kuvatessaan ja myydessään niitä. Vahinko, että ne jäivät sinne. Taiteilija Toivo Talvi ent. Rautell oli syntynyt Nurmijärveltä (31. 3. 82.) Hän kuoli Helsingissä 21. 12. 47. Näitä hänen töitään on nähtävänä Kansallismuseossa.

Pidin erittäin paljon nimenomaan hevosista. Ajelin äitini tuomalla Hilpalla, jonka hän oli saanut myytäjäisinä. Kuulemani mukaan äitini oli ollut nuorena varsin hyvä ajaja. Hilppa oli hyvä menemään, mutta kauhean kovasuinen, joten olin monta kertaa hädässä. Kun sitten otettiin Stiihana, oli se lemmikkini. Tämä hevonen oli ihanteellinen ajajalleen, herkästi käskettävissä ja askel oli keveä ja nopea. Stiinan aikaa kuvaa parhaiten, että matka meiltä Heidermaan asemalle (8 km) oli noin 20 minuuttia.

Kävin myös tapaamassa V. Virkin velipuolta Arvi Huuskaa, joka viettää Helsingissä eläkeläisen päiviä. Hän asui nuorena yhdessä veljensä kanssa Sakkolan majatalossa monia vuosia. Hän kertoi että kyytejä tehtiin jokainen päivä enimmäkseen ympäristön majataloihin. Kyllä matkamies siihenkin aikaan pääsi eteenpäin, vaikka nopeus ei ollutkaan sellainen kuin nykyisin autojen aikakautena.

Majatalon hevosten nimiä hän muisti pitkän rimsun kuten Perho, Pöllö, Piikku, Hilppa ja orit Humun Aatos ja Ahma. Jo edellämainitusta Stiihanasta hän kertoi seuraavaan tapaan.

— Ostin tämän hevosen näkemättä. Kauppa tehtiin rautatievaunussa Pietarin matkalla ja makset-

tiin hevosesta tuhat ruplaa. Kaupaan sisältyivät myös nelipyöräillat valjaineen. Kun poika sitten toi myöhemmin hevosen perille, huomattiin että se ontui kovasti etujalkaansa, jossa oli rivi.

— Ei tällä hevosella mitään tee, sanoi veljeni katsottuaan sitä. Hevosen tuonut poika vastasi että kyllä se kovasti menee, vaikka ei olisi toista etujalkaa ollenkaan. Eläinlääkäri Backman sai kuitenkin jalan parannetuksi. Ontuminen lakasi ja rivi hävisi pois. Nyt alettiin nähdä hevosen arvo. Kilpailuista se toi useita ensipalkintoja ja meni kaikista hevosista vaivatta

Tarinamiehiä

Manu oli tavallinen mökin ukko, joka sai pellostaan leivän ja otti Suvannosta sekä Koukunniemen koskesta kalan leipänsä särpimeksi. Hän oli täysin omalaatuisensa niin kuin monet muut mukavat ukot. Meille nuorille pojille hän sepitti tarinoita, joista suuren osan muistan vieläkin — lähes viidenkymmenen vuoden takaa. Usein sattui etteivät hänen juttunsa pysyneet täysin logiikan rajoissa, mutta me nuoret otettiin ne aina täydestä ja uskottiin lujasti kuulemaamme.

Nykyaikana hän ja toisetkin tuollaiset ukkelit olisi varmaan otettu hyvinä nuorison kertojina, sillä heidän ajatuksenjuoksunsa ei rajoittunut vain ahtaan ja raskaan päivätyön puitteisiin. Vanhemmat ihmiset sanoivat että "voi turkane ko se valehtelloo". Tässä yksi Manun tarina, josta voitte päätellä kuinka asianlaita on.

— Työ vorkase pojat, sano Manu ja nost jalan toise pääl. Ettähä uso kui hyvis välilöis mie olin sen Vennäi Nikolai (keisari) kans. Teä tapahtu yhten talvaamun ko mie olin liija aikassi siel Pietaris.

Niiko työ tiljettä ni myö ajettii

edelle, ajettiinpa talvella jäällä tai kesällä maantiellä. Hevonen suoriitti myös kyytipalvelua monia vuosia majatalossa, se oli helppo ajaa, totteli hyvin ja matka kyllä joutui.

Menin sitten rajavartioston palvelukseen ja muutin pois Sakkolasta, päätti Huuska kertomuksensa.

Itsenäisyytemme alkuvuosina siirtyi majatalo veljekset Salakalle, noin kilometrin verran kirkolta Sipilänmäelle päin. Salakat muuttivat myös pois Sakkolasta ja antoivat maatilansa vuokralle Rafael Häsälle, joka hoiti majataloa niin kauan kuin tämä laitos lakkautettiin kokonaan.

heinii myötäväks niil Pietari vosikoll. Teä ol nii varrai jot ei olt ko kaks kortavoita (poliisia) jaloillaa. No mie männä toikkaroisin sitä surkija suurta Nevski kattuu ja mulistelin puutiloihe ikkunoi niiko jottai ostaakse. Mut yhtäkkiistä mie pölästyin nii joutava kovast ko jokkuu huus jot 'Manu hoi!' Mie vilkuilin ympärillein, mut en näht kettää tunnettua. Sillo mie luulin jot nyt alkaat miu korvain valehella ja läksin harppaamaa iellie. Mut sillo se huus uuvestaa.

— Manu hoi! Mihi siul on sellane hötäkkä? Sie tule sissee lämmittelemiä ja juomoa kaks kuppia kuumaa saijuu. Mie oon just ajant akan yllää keittämiä sajuvettä, samovuar höyryvääp jo.

No nyt ko mie katsoin sinneppäimist iän kuulu ni — arvoat sie mitä? Ei kukkaa muu ko Nikolai itse ol rähmällä siel kolmanne kerrokse ikkunus kynnäspäihie varas ja pöllöytti mahorkka piippuaa. No mikä siin muu autto ko männä sisää, ko heä viel sano.

— Älä yhtää paa vastaa, tule pois tän vaa.

Mie mänin sissää sielt takaove

Kirjoituskilpailun satoa:

Muistelmia Sakkolasta

Rautulainen Eino Rahikka joutui nuorisoseuraneuvojana kiertelämään Sakkolassakin eri kylissä monina vuosina, tutustumaan sen elämään ja ihmisiin, piirtelee tässä muistikuvia Suvannon ympäristöltä.

Sakkola oli kaunista seutua. Siellä aavan Suvannon ja Vuoksen laanteet liplattivat mahtavasti ja voimakkaasti. Siellä aamuaurinko kullasi kuusen latvat, hongikot hohkivat ja pelloilla kulan kellertävä tähtäpää nuokkui. Siellä järvet kirkkaina kimaltelivat. Rannoilla lehmänkellot kauniisti kalkattivat käen kilpaa kukkuessa.

Tämä oli armasta kotiseutua. Tämä oli isien ja esi-isien Sakkolaa. Sinne mun sydämeni kaipaa, minne sieluni siivet ja kauneimmat unelmani jäivät.

Sakkola oli myös taloudellisesti vauras ja kehittyvä maatalouspitäjä. Sakkolassa oli elämä vaurasta, toiveita antavaa sekä tulevaisuuden uskoa herättävää. Näissä merkeissä elettiin, toivottiin ja toimittiin. Sakkolassa luotettiin siihen, että taloudellinen hyvinvointi on myös henkisen hyvinvoinnin perusta.

— Siksi Sakkolassa erikoisella hartaudella vaalittiin seurakuntatyötä monine harrastuksineen. Näin säilyi kansassa esi-isien usko Korkeimman johdattukseen polvesta polveen.

Sakkola oli entinen suuri "emäpitäjä", jossa hoidettiin tarmolla kunnallishallintoa monipuolisine tehtävineen. Kunnallisessa toiminnassa huolehdittiin jo viime vuosisadan puolella nousevan polven

kautta ja kopuloin sin kolmantee kerroksee. Ja voi suimane, jo kyökis mie näin jot hovi on hovi hotiet. Ymmärtsie ko hellapuutkii oliit sorvattui ja maalattui.

Jussi Karppanen

opetuksesta ja kasvatuksesta, perustamalla pyhäkoulun ja kiertokoulun ohella kansakouluja laajan vesien pirstoman pitäjän eri puolille. Kouluja perustettaessa ei kiisteltä eikä kitsailtu, vaan haluttiin perustaa valistuksen tyyssijojä eri kyliin. Eri mieltä oltiin vain siitä, minkä kyläkunnan vuoro oli kulloinkin saada koulupiiri ja koulutalo. Pontevasti selvitettiin, että nyt on jo meidän kyläkunnan vuoro saada koulu.

Kaikki pitäjäläiset ymmärsivät, ettei oppi ojanen kaada.

Taloudellista kehitystä vaalittiin mitä monipuolisimmassa maataloudellisissa järjestöissä ja seuroissa. Toimihan pitäjässä marittayhdistyksiä, maamiesseuroja, karjanjalostusyhdistyksiä, hevosystävien seuroja ja monia muitakin maataloudellisia järjestöjä, joissa kehitettiin viljan viljelyä, karjan hoitoa, sekä hevosjalostusta.

Tällaisesta taloudellisesta toiminnasta oli tuloksena viljavat vainiot, komeat hevoset ja tuottava karja, sekä maankuulut Sakkolan porsaas, puhumattakaan kukoistavista kasvi- ja puutarhoista sekä kotitalouden kehityksestä, johon omalta osaltaan vaikutti Petäjärven emäntäkoulu.

Tarmokkaan taloudellisen toiminnan ansiosta paikkakunnan kodit kohosivat ja kaunistuivat, räystäät pitenivät, puutarhat laajenivat, ja taloudellinen hyvinvointi kasvoi. Näin kasvoi myös Sakkolan pitäjän maine yhdeksi Karjalan Kanaksen eturivin kunnaksi.

Kuntalaisten terveydenhoidosta huolehdittiin myös. Perustettiinhan Sakkolaan kunnanlääkärin virka jo

viime vuosisadan alkupuolella sekä hankittiin apteekki kuntaan. Lääkäriasiassa oli kunnan johdon myötämielisyys ensiluokkainen. Annettiinhan lääkärille oikeus harjoittaa vastaanottoa Raudussa, missä silloin ei vielä ollut lääkäriä. Sakkolan apteekilla oli lääkevarasto myös Raudun kirkolla, missä omaa apteekkia ei ollut.

Taloudellisen nousun ohella kasvoi Sakkolassa myös henkinen hyvinvointi ja sivistykselliset harrastukset. Erikoisena piirteenä mainittakoon varsinaisten, "kansalaisten" vapaa valistustyö. Laulukuoroja oli miltei jokaisessa kylässä joissa kansakoulukin oli. Lauluharrastuksen eturivissä olevista kyläkuoroista tulkoon mainituksi vain syrjäisen Vilakkalan nuorisoseuran kuoro. Tämä kuoro oli elinvoimaisempia maaseudun laulukuoroja. Kuoron jatkuva toiminta oli osaksi sen tarmokkaan ja tulusieluisen pitkäaikaisen johtajan ansiota.

Sakkolassa ja Riiskan kyläkunnassa oli myös jo vuosisadan alussa soittokunta. Tämä yhden pitäjän osalle oli maaseutuoloissa harvinaista. Tulkoon vielä mainituksi Petäjärven kyläkunnan nuorten monipuolinen soittoharrastus. Näin tämänkin alan hyvät pyrkimykset on tullut esitettyä.

Voimistelu ja urheilu oli Sakkolassa vuosikymmenien ajan tuloksellista, vireätä ja nuorison kuntoa kohottavaa. Urheilussa hiihtoharrastus oli pitäjässä erittäin pitkälle kehitettyä ja voimaperäistä. Tässäkin oli pieni Vilakkalan kyläkunta eturivissä voittamalla lukuisia kilpailuja ja lopuksi Vuoksen nuo-

Kiviniemen nuorisoseuratalo jonka seinien sisällä tämän kirjoittaja on pitänyt monia luentoja ja juhlapuheita erilaisissa tilaisuuksissa monien vuosien aikana.

risoseurapiirin komean kiertopal-kinnon omakseen.

Vapaan valistustyön vainiolla oli nuorisoseuratyö Sakkolassa se toimintamuoto, jonka työsaralla maa-seudun nuorisolla oli tilaisuus kehittää monipuolisia hyviä harrastuksia. Pitäjän alueella toimi ainakin yhdeksän nuorisoseuraa vireästi. Sadoilla nuorilla oli tilaisuus kehittää henkisiä harrastuksiaan ja kehittää muita. Oltiinhan itse oppilaita ja opettajia. Näin kasvoi henkinen pääoma ja kansalaiskunto lukemattomissa hyvissä harrastuksissa ja pyrinnoissa.

Nuorisoseuratyön voimaperäisyydestä lienee johtunut se, että pitäjässä oli myös Vuoksen nuorisoseurapiirin keskus. Tämän viiden pitäjän käsittämän nuorisoseurapiirin pitkäaikaisena puheenjohtajana toimi opettaja Matti Valkonen. Suurelta osaltaan hänen ansiotaan oli, että n.s. piirissä järjestettiin jo vuonna 1923 nuorisoseuratyön neuvontaa ja erikoisesti kirjanpidon ohjausta silloin voimassa olleen erikoisjärjestelmän mukaisesti.

Kun piirin neuvoja saapui seuraan pidettiin johtokunnan ja muitten asianharrastajain keskeinen neuvottelutilaisuus, sekä illalla aina yleinen kokous tai "perheilta-

ma". Näissä tilaisuuksissa piti neuvoja puheen tai alustuksen nuorisoseuratyöstä ja nuorison hyvien harrastusten tavoitteista.

Näissä neuvottelutilaisuuksissa oli nuoria sekä vanhempaakin väkeä "talo täynnä". Monasti olivat seinätkin liian lähellä toisiaan. Täällä neuvoteltiin kokousten pidosta, järjestötoiminnasta, pöytäkirjojen laadinnasta sekä kirjanpidon saamiseksi tarkoitustaan vastaavaksi ja yhdenmukaiseksi. Melkein kaikissa seuroissa, joissa kirjanpito ei vielä ollut mallin mukainen, otettiin se käyttöön. Tämäkin toimenpide oli osoitus siitä, että myös tässä suhteessa haluttiin pyrkiä eteenpäin ja entistä parempaan käytäntöön.

Kerrottakoon n.s. kirjanpidosta tässä seuraava toteamus: Neuvoja tuli jo päivällä seuran rahastonhoitajan luokse, rahastonhoitaja toi pyytämättä tilinsä nähtäväksi ja mainitsi niissä ja kassassa olevan eroavaisuutta, eikä hän useasta tutkimisestaan huolimatta todennut kirjanpidossa virhettä. Rahastonhoitaja vielä mainitsi tarkastaneensa tilit johtokunnan kokouksessakin, mutta virhettä ei todettu.

Nuorisoseuraneuvoja oli tiliasioista hyvin perillä, hän tarkasti tilit kuitti kuiltalta ja niinhän se kassa-

vajaus löytyi kun oikaistiin kirjausvirheet. Rahastonhoitaja oli erehdyksessä kirjannut tulojen tilille kaksi menokuuttia. Näin selvisi harmillinen tiliero.

Sekä rahastonhoitaja, johtokunta ja seuran jäsenet olivat tyytyväisiä, kun näin onnellisesti "tilivajauksesta" selvitettiin.

Tyytyväinen lienee neuvojakin ollut.

Vain yhdessä nuorisoseurassa Sakkolassa, piirin 32 seurasta, ei suostuttu nuorisoseuran neuvojan opetusta ottamaan tiliasioissa vastaan. Tämäkin tapahtui seurassa, jossa olivat suuret tilit ja opastus tarpeen erikoisesti varojen käyttöön nähden, näin arvelivat eräät seuran jäsenet.

Tämä nuorisoseuratyön ensimmäinen opetuskierto Vuoksen piirissä tapahtui aikana, jolloin nuorisoseuratyössä oli intoa ja uhrautuvaisuutta. Ei kysytty palkkiota eikä edes matkakulujenkaan korvausta tehdystä työstä ja matkoista. Tulkoon vielä mainituksi, että neuvojalle maksettiin toista kuukautta kestävän kierron palkkiota 300:— mk ilman matka- ja päivärahoja. Neuvojan matkat tapahtuivat hiihtäen seurasta toiseen. Vis-karin hiihtäjäveljekset voitelivat

neuvojan sukset sellaiseen kuntoon, että niillä olisi voitu mennä vaikka kilpaladulle.

Enemmän minä opin Sakkolan nuorisoseuraväeltä, kuin nuorisoseuralaiset minulta, kertoili k.o. nuorisoseuraneuvoja kiertonsa lopussa. Mainiten vielä, että Vilakalan nuorisoseuran ensimmäisessä iltamassa 1902 hän sai alkukipinän nuorisoseuratyöhön. Täällä näet muun hyvän ja monipuolisen ohjelman ohella kertoili satuseppä kuinka karhu meni puun latvaan, mutta metsäsika nousi vieläkin ylemmäksi. Tämäpä se nuorta koulupoikaa huvitti.

Nuorisoseurat olivat Sakkolassa järjestöjä, jotka kasvattivat uusia luottamusmiehiä kunnalliseen elämään, osuustoiminnan johtoon, moninaisten taloudellisten järjestöjen työhön sekä yhdistystoimintaan. Nuorisoseuran johdossa kasvoi Sakkolan poika kansanedustajan vaatimaan tehtäväänsikin.

Kansalaiskunto, kotiseutu- ja isänmaanrakkaus oli Sakkolassa korkea. Se kasvoi jatkuvasti edellä kerrotun valistustyön tuloksena. Paikkakunnan nuori väki oli kasvanut kiinni kauniiseen kotiseutuunsa. Ei haluttu siirtyä asutuskeskukseen eikä kaupunkiin. Oletettiin vain, että kotiseutu kullaa kallis ja siinä pysyttiin.

Isänmaanrakkautta ja kansalaiskuntaa kuvaa parhaiten se, kun vaara 1917 uhkasi ei vain kotiseutua, mutta myös isänmaatamme. Silloin perustettiin Sakkolassa voimakas Suojeluskunta, hankittiin aseita ja vapaaehtoisesti lähdettiin vaaraa torjumaan satojen miesten joukolla. Lähtöön ei tarvinnut kaskykyä antaa, kehoitus vain, niin valmiita oltiin taiston teille. Lähtö rauhan miehille oli tosin vaikeata, mutta muutakaan vaihtoehtoa ei ollut, kun isänmaa kutsui, eikä hulttu joutua taiston tantereeksi, kuten naapurikunnassa oli käynyt.

Sakkolalaiset ottivat auliisti vastaan 1918 sodan jaloista poissiirtyneet naapurikunnan pakolaiset. Ei esitetty esteitä, ei ehtoja. Ystävällisen ymmärtämyksen vallitessa asuttiin yhdessä ensimmäinen "evakkokausi". Joko tämä ennusti, mitä myöhemmin tuleman piti? Kiitollisina isäntäväelle lähtivät naapurikunnan vieraat keväällä omille tantereille ja kotoisiin askareihinsa.

Aulista oli sakkolalaisten muukin toiminta 1918. Taistelurintamaa tuettiin samoin erilaisin toimin. hevosia, vaatetustavaraa ja elintarvikkeita. Tästä viimeksimainitusta tulkoon sakkolalaisten ansiona mainituksi, että kun Raudun rintamalta maaliskuun puolivälissä esitettiin toivomus Sakkolaan saada marianpäiväksi tullinjoille elintarvikkeita, niin heti käytiin toimeen. Tarmokkaasti Sakkolan naiset ja suojeluskunnan silloinen kotijoukkojen päällikkö, taisi olla A. Karonen, ottivat asian omakseen. Ei kulunut montakaan päivää, kun oli koossa 7.000 leipää, piirakkaa ja perunakakkaraa voi- ja lihalähetysten ohella. Evästyksenä tälle lähetykselle esitettiin toivomus, että ne jaettaisiin etupäässä tulinjoilla oleville sotilaille ja vasta toisessa tilassa esikuntaväelle. Näin käytännössä tapahtuikin.

Näitä eväitä kertyi kolme suurta hevoskuormaa, joita tämän kirjoittajakin oli, Rautua tuntevana, rintamalle viemässä neljännen hevosen reessä istuen. Nämä elintarvikkeet lähetettiin hyväsydämisten ja isänmaallisten ihmisten kodista suureen tarpeeseen ja kiitollisten sotilaitten käyttöön ne joutuivatkin. Piirakoita rintamalla jaettaessa ei kysytty: Oletko Sinä Sakkolasta? Yhteisenä ne kulutettiin, sillä olihan taistokin yhteinen yhteisen isänmaan puolesta. Rintamalla olivat Sakkolan pojatkin vapaata Suomea luomassa, sen nuorta itsenäisyyttä turvaamassa sekä kotiseutuaan puolustamassa.

Näinkin, monien muitten muistelmien ohella, voidaan Sakkolan väestön elämästä, harrastuksista, sivistystyöstä ja urheilutoiminnasta muistella. Edellä esitetyt muistemat ovat Sakkolan vielä elävälle vanhalle väelle tuttuja, mutta niille, jotka Sakkolasta lähtivät ennen kuin olivat täyttäneet 15—16 vuotta ja nykyisillä asuinpaikoilla syntyneille lienee muistelmassani uutakin luettavaa. Näin ainakin ajattele, muistelmia Sakkolasta, kirjoittaja.

*

Toivotamme näin vuodenvaihteen jälkeen kaikki entiset ja uudet lukijat tervetulleiksi lehtemme piiriin. Olemme saaneet useita kymmeniä uusia tilaajia. Lehtemme joulunumeroa painettiin 1200 kpl mutta näyttää siltä että tämän numeron painosta täytyy vielä lisätä.

Lähetämme tämän numeron kaikille viimevuoden tilaajille siksi, ettei lehden saamisessa tulisi keskeytystä niiden osalta, jotka eivät ole vielä uudistaneet tilaustaan. Toivomme että he kaikki sen tekisivät, onhan lehtemme yhdyssiteenä erilleen joutuneiden ystävien ja naapureiden välillä. Ellei lehtemme asiamestä ole lähellä niin voitilauksen tehdä esim. lähimmästä postitoimipaikasta tai suoraan lehden konttorista.

Kenraalimajuri Väinö Vainio:

MAAORJIA

Viime Joulun kirjamarkkinoille ilmestyi teos, jonka nimi tuntui asiaa tuntemattomalta oudon hätkähdyttävältä. Kysyttiin, onko Suomeksikin ollut orjuutta. Käsité orjuudesta on tietysti jossain määrin suhteellinen, mutta laveastikin ajatellen niiden karjalaisten talonpoikien elämä, jotka kuuluvat lahjoitusmaahovien alaisuuteen oli selvää orjuutta.

Inhimillisten kärsimyksien jakautumisen epätasaisuus on tunnettu kaikkina aikoina. Jo alueellisesti se oli epätasaista. Oli pitäjii, joissa ei ollut hoveja ollenkaan, kun taas toisten pitäjien alueella niitä oli useampia, jolloin kaikki alueella olevat talonpojat kuuluivat niiden piiriin.

Yksityiseen ihmiseen kohdistuvana tämä epätasaisuus tuli kaikkein räikeimpänä esille hovin omistajan tai vuokraajan suhtautumisena alaisiinsa. Oli hoviherroja, jotka suorastaan tukivat alustalaistensa pyrkimyksiä parempaan elintasoon, ja muutenkin ihmisarvoisempaan elämään.

Tällaisena mainitaan erikoisesti Antrean Kavantsaaren kartanon ensimmäinen omistaja. Monia muitakin oli. Se on totuuden nimessä mainittava.

Antti Revon tapaus Petäjärven hovin alueella, ja Touvilan hovin piiskapetäjä taas kertovat puolestaan toista.

Maa-alueitten lahjoitusjärjestelmä on tunnettu jo satoja vuosia melkein kaikissa maissa. Muodot ja rasitteet ovat vain olleet eri maissa erilaiset.

Suomessa tämä järjestelmä pääsi täydellä teholla toimintaan, kun Ruotsin suurvalta-asema alkoi horjua, ja Ruotsi joutui Uudenkaupunkin rauhassa 1721 luovuttamaan

Venäjälle Viron Liivin Inkerinmaan sekä suuren osan kaakkoisSuomea.

Kaikki, jotka vähänkin ovat tustuneet tsaarivenäjän historiaan, tietävät, että lähes tuhannen vuoden ajan Venäjää hallitsi voimakas ja huippuunsa kehitetty sääty-yhteiskunta, joka karkeasti ottaen voidaan jakaa kolmeen osaan. Varsinainen kansa muodosti lukemattoman ja nimettömän massan, jolla ei ollut ihmisarvoa ja johon hallitsevalla yläluokalla ei ollut mitään kosketustakaan. Seuraavan luokan muodostivat virkamiehet ja ns. pikkuaatelisto lukemattomine eri luokkineen, ja vihdoinkin lähellä hovia olevat piirit, jotka toteuttivat eri kanavia pitkin keisarin käskyt. Kun karjalasta sitten alettiin jakaa alueita, lahjoitusmaita, oli selvää, että uudet hovien isännät toivat tullessaan meille kokonaan vieraan ajattelutavan, jonka mukaan alueella ovat talonpojat kuuluivat eroittamattomasti siihen maahan, jossa he luovutushetkellä olivat. Heidän käsityksensä mukaan ihminen oli vain tuotantoväline, jota omistajan oli oikeus käyttää niinkauan kun sillä oli käyttöarvoa.

Pääpiirteissään tässä onkin länsimaaisen ja slaavilaisen ajattelutavan oleellinen ero. Ihmisen yksilöllistä arvoa ja vapautta ei tunnettu.

Eräs kaikkein pahimpia ja eniten katkeruutta aiheuttavia asioita oli verotuksen epämääräisyys.

Yleinen säännös lienee ollut, että 1/3 osa kannetuista veroista meni keisarille. Mutta koska missään ei oltu normitettu esimerkiksi alustalaisen tekemän työpäivän arvoa, oli selvää, että mielivaltaisuus pääsi esteettä rehoittamaan.

Erikoisesti vuosien 1721—1812 välinen aika oli lahjoitusmaa-alueilla erittäin raskasta. Kun Säädyn 1867

myönsivät varoja, joilla oli tarkoitus ostaa lahjoitusmaita valtiolle ja kauppojakin jonkin verran syntyi, koettivat silloiset omistajat ottaa alustalaisistaan irti kaiken mahdollisen. Mainittakoon, että Petäjärven hovi lunastettiin valtiolle 1874.

Koska tästä karjalan monivaiheisen ja värikkään historian ehkä kaikkein mustimmasta kaudesta on verrattain vähän kirjoitettu, on kenraalimajuri Vainio teoksellaan, jolla on täysi dokumentaarinen arvo tullut täyttämään aukkoa, joka karjalaa käsittelevässä kirjallisuudessa on ollut.

Vain Lempi Jääskeläinen ja tietysti Aleksanteri Aava yhdellä teoksellaan ovat aikaisemmin valloittaneet tätä ajanjaksoa. Sotilas ja humanisti ovat näihin aikoihin asti olleet verrattain harvinainen yhdistelmä. Nyt eläkkeelle siirryttyään on kenraali Vainiolla ollut aikaa paneutua esi-isänsä siihen ajanjaksoon, jonka vaikutukset jo karjalan yleiseen kehitykseen näkyvät vuosikymmeniä myöhemminkin. Vain nopealla tilanteen uudelleen arvioinnilla ja sitkeällä työllä pääsivät entiset lahjoitusmaantalonpojat ja heidän jälkeläisensä nousemaan verrattain nopeasti muun karjalan tasolle, niin taloudellisesti kuin henkisesti.

Tekijällä on hiihtolalaisena vahva kosketus elettyyn ajanjaksoon, jonka kuvan hän piirtää sotilaan täsmällisyydellä, mutta myös karjalaisella värikkyydellä. Jäyhä pioneeri-kenraali paljastuu myös herkäksi ihmiseksi, joka aistii voimakkaasti noiden vuosikymmenien talonpojan epätoivoisen taistelun jo pelkän olemassaolonsa puolesta. Kirjan tekijä ei koeta tuoda esille niitä vaikutuksia, joita ainainen epävarmuus ja suuressa puutteessa elämi-

AHON REUNALTA

"Tyhmyydelle minä olen vihainen kuin rakkikoira", tuumaili aikoinaan Nummisuutarin Eskö, katsellessaan näitä elämän toilauksia. Tähän samaan ajatukseen jouduin minäkin. Sattui näet tässä vuoden lopussa, joulun alla eräs tapaus. On ollut tapana järjestellä sellaisia pikkujouluja ja tätä perinnettä noudatellen Petäjärven Nuorisoseura ja Vesilahden Karjalaiset sopivat yhdessä järjestää joulujuhlan vakavassa kristillisessä hengessä, koska seurojen jäsenkunta on suurimmalta osaltaan ikävaiheessa, että tuntevat joulunsanomien sellai-

nen tuotti kansan taloudelliselle ja ennenkaikkea siveelliselle rappeutumiselle. Kansa näillä alueilla vajosi henkisesti yhä enemmän alaspäin, ja vei oman aikansa ennenkuin se nousi muun karjalan tasolle. Sekin tapahtui kuitenkin eri pitäjissä hyvin eritasoisesti.

Ei ole syytä ryhtyä arvioimaan kirjan taiteellisia ansioita, eikä tekijäkään ole pitänyt tätä puolta tärkeimpänä, mutta näitäkään ansioita ei kirjasta puutu. Asiat etenevät. Kynän piirrot ovat teräviä. Karjalainen huumori hersyy silloin kun on vähänkin aihetta. Tuskaa ja itkua on paljon rivien välissä. Paljon äänetöntä, epätoivoa ja toivoitomuutta.

Mielestäni kenraali Vainio on palannut takaisin noiden vuosikymmenien lahjoitusmaantalonpoikien savupirteistä kertomaan meille, miltä tuntui tuossa pirtissä silloin kun syksyinen sade pieksi tuohikattoa, ulkoa kuului ratsun askelten kopse, ja ruoskan varrella koputettiin vaativasti akkunaluukuun, samalla kun kuului huonolla suomen kielellä annettu käsky: Ropottiin. Ropottiin.

Uuno A. Pulakka

sena ilonsanomana, mikä on rauhattomalle ihmiskunnalle annettu. Siksi päätettiin juhlahuoneustoksi pyytää rukoushuonetta, joka jo omalla tavallaan korostaisi ja hilentäisi kuulijat ottamaan vastaan joulun sanomaa, jota seurakunnan kirkkoherra lupautui julistamaan. Tähän näin toivorikkaalla mielellä aloitetun juhlan järjestelyyn tuli kumminkin ikävä este. Talon vuokraajan taholta selitettiin, että he eivät hyväksy nuorisoseuraa edes toisenakaan juhlan järjestäjänä. He katsovat että nuorisoseuran mo-raali on siksi alhainen, että sen jäsenillä ei ole oikeutta esiintyä talossa, jonka kantaa katsellaan kristityn tunnosta. En tiedä, uskoiko Karjala seura tämän, se järjesti juhlan nyt yhdessä rukoushuoneyhdistyksen kanssa. Hyvä juhla se olikin ja annettiin meidän nuorisoseuralaistenkin olla siinä mukana — kuuntelemassa — miten sovussa ja yhteisymmärryksessä tätä elämää olisi matkattava.

Martti Luther aikoinaan sanoi. Yhtä vähän kuin voimme estää lintujen lennon päitemme yli, yhtä vähän voimme estää ajatustemme kulun. Minullekin tuli väkisten mieleen tuo alussa siteeraamani Eskon toteamus.

Tuli mieleen toinenkin ajatus, Jurvan Matin laulelma: Se elämän riemu ja rikkaus ja se rinnassa riehuva rakkaus, väli aikaista kaikki on vain.

Seisoin jouluaamuna katsellen, miten rauhattomina lepattivat kynttilät kirkkomaan yössä. Rauhatonta, yhtä häilyvää, se on ollut elämäkin, jonka muistoksi siellä ovat nuo kynttilät syttyneet, Paljon on kumpuja, missä eivät enää kynttilät pala, niiden yllä lepää unhoituksen yö.

Poika sytyttää kynttilää isänsä ja äitinsä haudalle, katson sitä, mutta

omat aatokseni kulkevat kauas, vuosikymmenien taa, yhtä kaukaisen ahon reunalle.

Oli sunnuntai-ilta silloin. He tulivat kihlamatkaltaan, satuin siinä vastaan ja tavanmukaiset onnitte-lut vain. Miksi se jäi niin mieleeni, että nyt tuulisena jouluaamuna ikäänkuin kuvana näin sen edessäni. Siinäkin oli kypsytyn viljan ja tuulen tuoksua, odotusta elämän onnesta.

Kynttilä syttyy. Poika suoja sen lepattavaa liekkiä — kiitokseksi siitä, että he nukkuivat, antoivat tämän elämän hänelle. Käänny pois. Ajatukseni etsivät vastausta — väli aikaista kaikki on vain.

Viki

*

Uusia Hermanskoja ja Hermanneja

Sakkolalaiset Helmi Uosukainen ja Toivo Männikkö Kiviniemestä ja Toivo Koiranen Sakkolan Sipilänmäeltä saivat arvon merkit ja Diplomit, joita jaettiin toisen kerran Eteläkarjalaisten Nuorisoseurojen Liiton vuosikokouksessa Helsingissä 20. 11. 1966. Maakuntajuhlilla viime kesänä jaettiin 77 arvonimeä, nyt 29 ja muissa yhteyksissä 2, joten tällä hetkellä on 108 eteläkarjalaista korotettu tähän nuorisoseurojen "aateliin". Jokainen, joka haluaa tukea eteläkarjalaista nuorisoseuratyötä voi ottaa yhteyttä Eteläkarjalaisten Nuorisoseurojen Liittoon os. Helsinki 26 Töölönkatu 35 A 5, puh. 442508 tai Lappeenranta Mäkik. 13 puh. 13725. Hermanskan ja Hermannin arvonimi maksaa 50:—.

T.K.V.

*

Painovirhe: Joulunumerossa olleen runon Joulumuistoja kirjoittajaksi oli merkitty Hilma Aho, piti olla Hilma Alho.

E. Leinonen:

Sakkolan porsaista ja -parisniekoista

Minulle sattui niin mukavasti että jälleenmyyjät järjestyivät aivan itsestään. Kerran kun olin Joensuun torilla porsaita myymässä, tuli luokseni vähän herrasmiehennäköinen mies ja esitteli itsensä, että hän on Pekka Horttanainen, ja että tuo Heikki Horttanainen, joka pitää tuota linja-autoaseman ravintolaa, on serkkuni. Hän kertoi teidän myyvän hyviä porsaita.

— Minulla on kauppa Tiensuun pysäkin lähellä. Siitä suuntautuu nyt liikenne Ilomantsiin. Kun tämä tie kunnostettiin niin liikenne sinne Kaltion kautta melkein kokonaan loppui. Poikkesin sentähden luoksenne että voisitteko toimittaa minulle hyviä porsaita. Niillä olisi jonkun verran paikallista kysyntää, mutta Ilomantsiin päin niitä luultavasti menisi enemmän. Minulle voitte lähettää, jos milloin sattuu jäämään tähteeksi tietysti hiukan mukavammalla hinnalla. Minulla on maatila, navetta ja lehmiä, ei haittaa vaikka ne olisivat myymättäkin jonkun päivän.

Aika mukavasti ne kauppa-suhteet sitten Horttanaisen Heikin kanssa jatkuivatkin aina talvisotaan asti.

Kerran taas Joensuun torilla kauppooja tehdessäni tuli luokseni nuorenpuoleinen vähän herraskaiselta vaikuttava mies ja kysyi minulta.

— Tunnetteko Kiviniemestä Saastamoisen veljeksiä Juhoa ja Villeä?

Sanoin tuntevani heidät oikein hyvin. Juho on Ahlström Oy:n piiripäällikkö ja Ville on hänen alaisensa metsä- ja uittotyönjohtaja.

— Minä olen heidän serkkunsa. Olen Eedvard Saastamoinen. Minulla on maanviljelystalo tuolla Lieksan ja Nurmeksen välillä. Siel-

lä on sellainen pysäkki kuin Ky-länlahti ja siitä on meille matkaa runsas puoli kilometriä. Teidän nimennehän on Leinonen. Kuulin tuolla että te myytte hyviä porsaita.

— Tässä niitä olisi, sanoin ja kohotin peittoa pois laatikon päältä, että sopi katsoa. Hän pyysi minua tulemaan siitä laatikoiden luota vähän kauemmaksi ja alkoi puhua että siellä heidän seudullaan on huomattavasti porsaiden kysyntää.

— Millaisilla ehdoilla voisitte toimittaa porsaita?

— Hinta riippuu koosta ja laadusta. Tuollaisten porsaiden kuin tuossa laatikossa, paino 18—20 kiloon, hinta on täällä näin kevätse-songin aikana noin 290—300 mk siihen rahti pikatavarana noin 5 mk kpl. Jos ostomies ostaa, perii hän 5 mk kpl. Minunkin pitäisi siinä välissä saada jotakin. 18—20 kiloinen porsas maksaa 300—330 mk vapaasti Lieksassa tai Nurmeksessa ja 10 kg painoinen keskimäärin 240.—. Nämä ovat kevähintoja ja kestävät heinäkuun loppuun jol-

loin alkaa syyssesonki ja hinnat putoavat noin 120—140 markalla.

— Sopisiko, että lähettäisitte ensi tiistaiksi minulle yhden pahnueen sellaisia 10—12 kilon porsaita kokeeksi?

— Mielihyvin sen teen.

— Kun te myytte viikottain Joensuun ja Nurmeksen välillä junasta ja jos sattuu niin että jää joitakin kappaleita tähteeksi niin soita meille, käymme ne hakemassa. Kyllä ne aina täältä kaupaksi menevät. Asun aivan maantienvarressa ja siitä monien kylien

isännät ajelevat ohitse. Meillä on navetassa karsinatilaa ja maitoa niin ei haittaa, vaikka eivät ihan heti kaupaksi menisikään. Luulisin niitä näin kevät aikaan siinä 10—15 kpl viikossa menevän.

— Pannaan sitten ensi viikolla tulemaan kokeeksi 15—20 kpl.

Siitä se sitten alkoi ja Saastamoisen Eedvardista tulikin yksi suurimmista kauppakumppaneistani. Erääksi elokuun sunnuntaiksi sain kutsun tulla vieraisille Saastamoisen kotiin. En tietystikään voinut

Vuosia täyttäneitä

kieltäytyä kutsusta. Ilmoitin puhe-elimella tulostani. Isäntä oli hevosella minua vastassa. Olisin ilman-kin heille osannut kun talo näkyi siinä mäellä aina pysäkillä saakka. Taloon tultuani oli emännällä jo kahvipöytä valmiiksi katettu. Sitten lähdimme ulos katselemaan viljelystä.

— Tässä on meillä peltoa 15 hehtaaria kaikki samassa palstassa. Tuotantopuoli on keskitetty karjatalouteen kun tuo meijerikin lähellä, kahden kilometrin päässä. Olen keväisin ja syksyisin tehnyt myös hevoskauppoja. Täällä kun monet mökinmiehet ja pieneläjät tekevät talvisin metsäajoja, ostavat syksyllä hevosen ja myyvät sen keväällä pois. Olen aina syksyisin käynyt sieltä etelän markkinoilta mm. Kiviniemen markkinoiltakin ostamassa hevosia.

— Sitten on joskus tullava meile yöksi, jos matka niin lähelle tulee. Kerran hän sitten käviikin meillä.

Vieläkin eräässä suhteessa Saastamoinen oli tärkein asiakkaani. Kun aloitin porsaiden myynnin junasta välillä Joensuu—Oulu, sattui joskus, vaikka harvoin, että sekä reitillä että Oulussa oli heikko kysyntä. Silloin ei auttanut muu kuin laittaa reitin varrella oleviin paikallisiin lehtiin huomattavat ilmoitukset että porsaita myydään ilmoitetusta junasta Oulun ja Nurmeksen välillä. Kaiken varalta piti vielä soittaa Saastamoiselle että hän hakee tähteeksi jääneet porsaat Nurmeksen asemalta.

Harvoin tällaisia tapauksia sattui, mutta niiden tappiot eivät seisautuneet satoihin markkoihin. Kun kotiin tultua luki rahansa niin huomasi olevansa paria tuhatta köyhempi kuin lähtiessään. Tällaisia tapauksia sattui joskus meille kaikille niinkuin olette aikaisemmista tarinoistani huomanneet.

Jälleenmyyjät olivat ehdottoman tärkeitä, jos kuka suuremmassa

90 vuotta täytti Viialassa vanha emäntä Aadolfiina Nykänen o.s. Kaipainen. Hän on syntynyt Savossa Virtasalmella, mutta muutti 1895 miehensä metsäpiiripäällikkö Pekka Nykäsen kanssa Kiviniemeen, josta ostivat maatilan. Hän joutui tavallista enemmän huolehtimaan talon töistä kun hänen miehensä toimensa vuoksi joutui olemaan paljon poissa kotoa. Hän otti Kiviniemessä osaa marttatoimintaan. Viialassa hän on asunut 20 vuotta.

määrin porsaskauppaa harjoitti, etenkin sellaiset, joille voi myös jäännöseriä lähettää. Muuten olisi saattanut jonkun porsaan tähden jäädä kiinni ehkä pariksi tai kolmeksi päiväksi ja siihen ei ollut usein aikaa.

Minulla näitä tällaisia jälleenmyyjä olivat edellämäinittu Eedvart Saastamoinen Kylänlahdesta, Pekka Horttanainen Tiensuusta ja Aukusti Sahlinen Värtsilästä. He olivat maanviljelijöitä ja liikemiehiä ja reiluja sellaisia, joita mielellään muistelee. Sitten oli vielä kaksi, joiden liikevaihto oli pieni, mutta tulkoot hekin mainituksi, Antti Kotti Käkisalme, myynti noin 80 kpl vuodessa. Rouva Tilli Nivan asema 10—12 kpl vuodessa.

80 vuotta täyttää 16. 3. 67 rouva Maiju Virkki o.s. Sirviö. Hän on syntynyt Sotkamossa. Ennen Sakkolaan tuloaan hän toimi mm. Siurossa valtion sahalla, joka sodan takia pantiin lakkautuspalkalle. Sieltä hän tuli Sakkolaan 1914 ja meni naimisiin kauppias ja maanviljelijä Virkin kanssa 1916. Emäntä Maiju Virkki kehitti Virkin tilan sekä koti- että karjatalousharjoittelutilaksi, jona se ehti toimia 11 vuotta ennen talvisodan puhkeamista. Maiju Virkki oli Sakkolan Marttayhdistyksen perustajia ja toimi sen puheenjohtajana useampia vuosia. Hän otti innolla osaa myös lottatyöhön. Maatila ostettiin Orimattilasta ja hän viettää vanhuudenpäiviään sekä Orimattilassa että Helsingissä lastensa ja lastenlastensa luona. Toivotamme hänelle sydämellisesti onnea ja virkeitä vanhuudenpäiviä.

75 vuotta täytti 6. 12. kellosepäimestari Niilo Pettinen Lappeenrannassa. Hänellä oli kellosepänilike Sakkolassa 1917—27 jolloin hän perusti liikkeen Käkisalmeen. Hän otti osaa Sakkolassa moniin yhteisiin harrastuksiin ollen Riiskan nuorisoseuran puheenjohtaja kymmenisen vuotta. Sotien jälkeen hänellä oli liike Sulkavalla, josta muutti Lappeenrantaan 1950. Hän on mestariluokan ampujana osallistunut mm. Etelä-Saimaan Ampujain toimintaan saaden seuran kultaisen ansiomerkin. 1918 hän oli mukana Venäjän saaren retkellä ja on ollut aktiivisesti mukana Vapaussoturien Huoltosäätiön toiminnassa. Ammattinsa ansiosta hän on saanut Suomen Kelloseppäliiton kultaisen ansiomerkin. Lehtemme yhtyy onnitteluihin.

75 vuotta täytti Emilia Raaska 4. 2. 67. Lempäälän Lipossa. Hän on kotoisin Kiviniemestä.

70 vuotta täytti rouva Maria Luostarinen o.s. Nuora 11. 12. 66. Helsingissä. Hän on kotoisin Riiskasta.

70 vuotta täytti 23. 1. 1967 Elsa Nuora Vesilahdella, kotoisin Petäjärveltä.

70 vuotta täytti 14. 1. 1967 maanviljelijä Yrjö Tukia Tammelan Mustialassa. Hän on syntynyt Vuoksella.

60 vuotta täytti 13. 1. 1967 maanviljelijä Aarne Nalli Vilppulassa, syntyisin Kaarnaajolta.

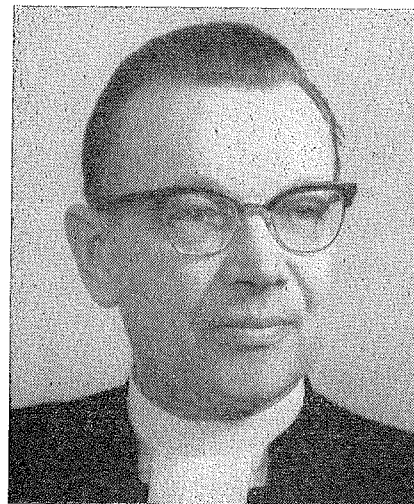
60 vuotta täytti 21. 1. 1967 rouva Hilma Pohjonen o.s. Uosukainen Imatralla. Hän osallistui Kiviniemen nuorisoseuran toimintaan kuuluen mm. Varpuskuoroon ja näyttelemiseen. Hilma Pohjonen harjoitti ompelimoiliikettä ennen sotia Ensossa ja viimeksi Imatralla. Kuoroharrastus on edelleen hänelle läheinen, hän on kuulunut jo lähes 20 vuotta Imatran laulun jäsenyyteen. Hilma Pohjonen on Suvannon Seudun uskollinen tilaaja, joten lehtemme yhtyy onnitteluihin.

60 vuotta täytti 17. 11. 66 maanviljelijä Viljami Rastas Punkalaitumella, kotoisin Riiskasta.

60 vuotta täytti 27. 12. 66 rouva Iida Sikö o.s. Nihti Helsingissä, kotoisin Sakkolan Ojanimestä.

60 vuotta täytti 29. 12. 66 kansakoulunopettaja Martta Sofia Karonen o.s. Valkonen Vihdin Olkkaalassa. Hän on syntynyt Sakkolassa, käynyt keskikoulun Käkisalmessa vv. 1919—23 ja H:gin suomalais. jatko-opiston vv. 1927—28. Valmistunut opettajaksi Jyväskylän ylioppilasseminaarista v. 1927. Toiminut opettajana Sakkolan Lupran koululla vv. 1927—28, Vuoksella Rähänrannassa vv. 1928—31, Noisniemen koulussa vv. 1931—40 ja 1942—44. Sodan aikana väliaikaisena opettajana Rantasalmen Tuusmäen, Säämingin Nojamaan, Ähtärin Niemisveden ja Mietoisten Rantavakkisten kouluissa. Vakinaisena Vihdin Olkkaalan koulussa v:sta 1945 edelleen. Op. Karonen otti aikanaan innolla osaa lottatyöhön

toimien useita vuosia Vuoksella paikallisosaston puheenjohtajana ja sihteerinä. Vihdin Olkkaalassa hän on ottanut osaa maritta- ja diakoniatyöhön sekä kuuluu kunnan sosiaalilautakuntaan.

60 vuotta täyttää 8. 3. 67 Tuomiorovasti Eino Sares. Hän tuli ylioppilaaksi 1927 Käkisalmien Yhteiskoulusta. Suoritti 1932 jumaluusopillisen erotutkinnon Helsingin Yliopistoon ja vihittiin papiksi 24. 2. 1932. Viipurin Tuomiokirkossa. Suoritti pastoraalitutkinnon 1934 Viipurin Tuomiokapitulissa, jonka uudisti lavennettuna 1943. Hän on hoitanut papin virkaa seuraavasti: Pälkäjärven vt. kirkkoherrana 1932—34, Kurkijoen papiston apulaisena 1934—35, Ruokolahden II kappalaisena 1935—48, Imatran kappalaisena 1949, Imatran kirkkoherrana 1950—54, Lapuan kirkkoherrana 1954—61, Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan kirkkoherrana 1961—65 ja Evankelisuterilaisen Sisälähetysseuran toiminnanjohtajana 1966 lähtien.

Kirkon luottamustehtäviä on tuomiorovasti Sares hoitanut seuraavasti: Imatran rovastikunnan lääninrovastina 1949—54, Mikkelin Tuomiokapitulin asessorina 1952—54, Turun arkkihiippakunnan Tuomiokapitulin asessorina, 1955—56, Lapuan Tuomiokapitulin tuomioro-

vastina 1956—61 ja Helsingin Tuomiokapitulin tuomiorovastina 1961—65. Hän on ollut Tuomiokapitulin jäsenenä 12 vuotta.

Muita luottamustehtäviä hän on hoitanut seuraavasti: Kirkolliskouksen jäsenenä vuosina 1948, 1953 ja 1958. Suomen Kirkon Pappisliiton johtokunnan jäsenenä 1958—61, Etelä-Pohjanmaan papiston veljespiirin puheenjohtajana 1958—61, Kirkon Nuorisoyhdistyksen puheenjohtajana 1965 lähtien, Suomen Pyhäkouluyhdistyksen johtokunnan jäsenenä 1960—63, Evankelisuterilaisen sisälähetysseuran hallituksen jäsenenä 1961 lähtien, ja puheenjohtajana 1965 lähtien, Suomen Pyhäkouluyhdistyksen johtokunnan jäsenenä 1960—63, Evankelisuterilaisen sisälähetysseuran hallituksen jäsenenä 1961 lähtien, Pälkäsaaren piirimielisairaalan pastorina 1932—34, Elisenvaaran Yhteiskoulun filosofian alkeiden ja poikien voimistelun opettajana 1934—35, sotilaspastorina Lentoasema 6:ssa 1935—39, Tiurunniemen Parantolan pastorina 1937—39 ja Imatran Yhteiskoulun uskonnon opettajana 1948—49. Osallistui sotilaspastorina talvisotaan itärintamalla ja jatkosotaan Karjalan Kannaksella sekä Karhumäen suunnalla.

Sakkola ja kotiseutu on ollut hänelle erikoisesti rakas. Hänen myötävaikutuksellaan on alettu pitää sakkolalaisten hengellisiä päiviä Helsingissä jokainen syksy, jonne on osanottajia kokoontunut eri puolilta maata. Hän on myös avustanut lehteämme kirjoituksillaan. Syntymäseutu lehtemme mukana yhtyy niihin onnitteluihin, joita hän merkkipäivänään saa.

50 vuotta täytti 5. 12. 66 maanviljelijä Eero Kurikka Huhtamossa, kotoisin Karholasta.

50 vuotta täytti 11. 1. 67 Eero Valtteri Rämö Järvenpäässä, kotoisin Kiviniemestä.

50 vuotta täytti kirvesmies Tauno Tenkanen Tikkakoskella 17. 1. 67. Entinen kotipaikka Sakkola Valkjärvi.

50 vuotta täytti 21. 1. 67 Mirja Meloni o.s. Virkki Helsingissä. Päästyään ylioppilaaksi Kajaanin yhteislyseosta v. 1935 hän harjoitti opintoja Sibeliusakatemiassa, sen jälkeen hän siirtyi Kauppa- ja kauppakorkeakouluun ja valmistui ekonomiksi v. 1938. Hän on toiminut mm. seuraavien toimien palveluksessa kirjenvaihtajana: Oy Voimavaunu AB 1939, Ilmanen & CO 1940—41 ja 1948—65. Oy Organon Ab vsta 1965. Onnittelemme.

Vainajia

Helena Kuisma o.s. Sipiläinen syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä 6. 12. 1886, kuoli 12. 10. 1966 Canadassa.

Liisa Meskanen, syntynyt 25. 8. 1886 Sakkolassa, kuoli 22. 12. 1966 Punkalaitumella.

Aino Katariina Tenkanen o.s. Koppanen syntynyt 14. 11. 1891 Sakkolassa, kuoli 20. 12. 1966 Huitisissa.

Anna-Liisa Hännikäinen o.s. Hännikäinen syntynyt Sakkolassa 4. 10. 1894, kuoli Tottijärvellä 15. 12. 1966. Hän oli naapurien kesken pidetty, ystävällinen ja vieraanvarainen. Lapsilleen hän jätti rakastavan äidin kuvan.

Ida Karppanen syntynyt Sakkolassa 26. 9. 1905 kuoli 10. 1. 1967 Orivedellä.

Maanviljelijä Toivo Tuokko syntynyt Sakkolan Riiskassa 30. 11. 1906 kuoli Hämeenlinnassa 27. 10. 1966.

Linda Maria Naukkarinen o.s. Nuora syntynyt Kiviniemessä 25. 3. 1913 kuoli Viialassa 15. 1. 1967.

Elvella

Tuuli ulvoo nurkkapöydissä hyinen soitto soi.
Lumi kiittää hangen pintaa keijun lailla karkeloi.

Nietos kasvaa, tukkii polut kaikki alleen peittää,
valkovaipan tienoon ylle untuvaisen heittää.

Joskus vaihteeks Pakkas-herra huokuu hyisen hallan.
Poskipäät ja korvalehdet vaarassa on vallan.

Vaan eipä enää kauan kestä Pakkas-herran mahti,
aurinko kun säteilläänsä säätää talven tahdin.

Kaikki kestää aikansa niin myös talven valta.
»Kevät saapuu» kuiske kuuluu kohta kaikkialta.

A. K-u

Täydellistä

hautausalan palvelua

Jäsenperheille myönnämme alennusta.

HAUTAUSTOIMISTO Kuninkaankatu 27 (Aamulehtä vastapäätä)

Puh. 20 054, myös iltaisin ja sunnuntaisin.

Tuotanto

MAASEUTUVÄKI

Viisi palveluvalmista konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvitessanne luottoa tarpeisiinne. Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

Lempäälän-Viialan Osuuskassa

VESILAHDEN
OSUUSKASSA

*joustavaa
pankkipalvelua*

**Viialan
Kirjapaino**

*... Teidänkin
luottamukseenne
arvoinen*

**SUVANNON-
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1967 6 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 5 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palstam.

Vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
Viiala 6

Puhelin Viiala 397.

Postisiirtotili 47-30 763.

Vastaava toimittaja Iivari Kar-
panmäki.

Toimituskunta Yrjö Raaska, Vik-
tor Ryyppö, Helmi Uosukai-
nen, Matti Riikonen ja Uno
Pulakka.

TAMPEREEN SEUDUN

OSUUSKASSA

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Helsinki 10
Ilmarisenk. 8417
Seuraho Kaija

KAIKKI SÄHKÖASIAT

voimme toimittaa edullisesti

KANNATTAA AINAKIN KYSYÄ!

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJAT

VESILAHTI
Puh. 78 541

VALKEAKOSKI
Puh. 41 810

1967

Vesilahden Säästöpankki

Auttaa — neuvo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

☎ TAMPERE 74 330

► SUORITTAI KAIKKIA RAKENNUSALAN PELTITOITA ◀